

Z A P I S N I K
sa 66. sjednice Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore,
održane 11. jula 2016. godine

Sjednica je počela u 10 sati.

Sjednici je predsjedavala Nada Drobnjak, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi/ice Odbora: mr Branka Tanasijević, Nikola Gegaj, Žana Filipović, Ljerka Dragičević i prof.dr Jelisava Kalezić .

Sjednici su prisustvovali: Tatjana Anđelić, načelnica Odjeljenja za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, samostalni savjetnik u Odjeljenju za unapređenje i zaštitu prava Roma i Egipćana u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava Sokolj Beganaj i samostalna savjetnica u Direktoratu za ljudske resurse u Ministarstvu odbrane Radmila Đakonović.

Predsjednica Odbora je predložila da se dnevni red dopuni tačkom – Nacrt akcionog plana za primjenu Rezolucije 1325 Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija – Žene, mir, bezbjednost u Crnoj Gori (2016-2017), što je Odbor, jednoglasno, prihvatio, pa je za sjednicu utvrđen sljedeći

D N E V N I R E D:

1. Izvještaj o sprovođenju Strategije za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2012-2016 za 2015. godinu;
2. Strategija za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana Crne Gore 2016-2020 sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2016. godinu
3. Nacrt akcionog plana za primjenu Rezolucije 1325 Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija – Žene, mir, bezbjednost u Crnoj Gori (2016-2017), i
4. Tekuća pitanja

Prije prelaska na rad po utvrđenom dnevnom redu, Odbor je bez primjedbi usvojio zapisnike sa 64. i 65. sjednice Odbora.

Odbor je prihvatio predlog predsjednice da se rasprava o tačkama dnevnog reda jedan i dva objedinjeni.

Prva i druga tačka – Izvještaj o sprovođenju Strategije za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2012-2016 za 2015. godinu i Strategija za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana Crne Gore 2016-2020 sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2016. godinu

Tatjana Anđelić, načelnica Odjeljenja za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, informisala je članove/ice Odbora da je Izvještaj o sprovođenju Strategije za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2012-2016 za 2015. godinu, usvojila Vlada Crne Gore, u februaru 2016. godine, a Strategiju za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016 – 2020 sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2016. godinu, Vlada Crne Gore donijela je u martu 2016. godine. Strategija je usklađena sa uočenim potrebama i izazovima povezanim sa socijalnim uključivanjem Roma i Egipćana na svim nivoima: lokalnom, područnom, nacionalnom i EU. Strategija sadrži opšte i posebne ciljeve postavljene kao smjernice za kreiranje javnih politika usmjerenih na socio-ekonomsko uključivanje romskih zajednica do 2020. godine. Strategija obuhvata četvorogodišnji period, a biće realizovana kroz jednogodišnje akcione planove. Akcioni planovi će biti pripremani u toku posljednjeg kvartala tekuće godine za narednu godinu. Godišnjim akcionim planovima će se precizirati prioritete mjere i aktivnosti koje treba sprovesti u toj godini. U cilju praćenja realizovanih aktivnosti Vlada će formirati komisiju i imenovati nacionalnog koordinatora za praćenje sprovođenja Strategije. Sredstva za realizaciju Strategije će se obezbjeđivati: budžetom Crne Gore, budžetom lokalnih zajednica, donacijama i inostranom finansijskom podrškom. U cilju postizanja socijalne inkluzije, Strategijom se predviđaju mjere koje će unaprijediti socijalni i

ekonomski položaj Roma i Egipćana kada je riječ o stambenoj situaciji, obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti, zapošljavanju, pravnom statusu, socijalnoj i porodičnoj zaštiti, kao i kada je riječ o njihovom identitetu kao posebne etničke grupe.

Informacija daje relevantne podatke o aplikacijama za ostvarivanje statusa stranca sa stalnim nastanjenjem. Zaključno sa 31. decembrom 2015. godine, raseljena lica i interno raseljena lica su podnijela ukupno 14.037 zahtjeva za odobravanje stalnog i privremenog boravka do tri godine. Od ovog broja riješeno je 12.188 zahtjeva, dok je za 1.849 zahtjeva postupak još uvijek u toku. U oblasti predškolskog vaspitanja i obrazovanja, u skladu sa planovima, tokom juna 2015. godine realizovane su aktivnosti pripremnih vrtića za djecu romske i egipćanske populacije. Za školsku 2014/15 godinu, pripremi vrtići su upriličeni za 108 djece romske i egipćanske populacije. U istoj školskoj godini u osnovnim školama uključeno je 1438 učenika romske i egipćanske populacije – 772 dječaka i 666 djevojčica. U srednjim školama, školske 2015/16 godine, uključeno je 99 učenika romske i egipćanske populacije – 50 dječaka i 49 djevojčica. U akademskoj 2015/16. godini, na fakultetima u Crnoj Gori nastavu je pohađalo ukupno 20 studenata. Usporedni podaci pokazuju da se broj romske i egipćanske djece u osnovnom obrazovanju povećava iz godine u godinu (školske 2001/2002.- 536 djece, a školske 2012/2013. - 1583 djece, i to 857 dječaka i 726 djevojčica). Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, u prethodnom periodu redovno je izdvajalo sredstva za kupovinu udžbenika za I, II i III razred osnovne škole. Nastavljen je program stipendiranja i pomoći obrazovanju za srednjoškolce i studente. Stipendije se isplaćuju svim srednjoškolcima i visokoškolcima koji ispunjavaju uslove i to u iznosu od 60 €, odnosno 150 € na mjesečnom nivou. Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, na dan 31. XII 2015. godine, nalazilo se 1542 lica koja su se izjasnila kao pripadnici populacije Roma i Egipćana, od kojih žena 670 (43,45%). Najveće učešće imaju lica bez zanimanja i stručne spreme, sa 95,07% (učešće žena 43,48%). U zdravstvenim ustanovama za pripadnike romske i egipćanske populacije zbog jezičkih barijera, obezbijeđeni su tumači u slučaju potrebe za komunikacijom na maternjem jeziku prilikom pružanja odnosno dobijanja zdravstvenih usluga. U skladu sa Memorandumom o saradnji potpisanim između Ministarstva zdravlja i NVO „Help“ nastavljene su aktivnosti na standardizaciji zanimanja zdravstvene medijatorke i njihovo uvođenje u zdravstveni sistem Crne Gore. Standardizacijom, ova lica stiču zvanje saradnik u socijalnoj inkluziji za RAE u oblasti zdravstva i angažovana su na posredovanju između romske i egipćanske populacije sa zdravstvenim ustanovama. Izgradnja stambenih jedinica na Koniku – IPA projekat je zvanično počela 2014. godine. Kroz prvu fazu biće izgrađena 51 stambena jedinica od ukupno 90, koliko je planirano. U cilju stvaranja što boljih uslova za stanovnike kampa na Koniku, Evropska komisija je opredijelila sredstva u iznosu od 52.000,00 € za izgradnju višenamjenskog centra. Prvi Crnogorsko-romski/Romsko-crnogorski rječnik objavljen je 2. septembra 2015. godine u izdanju Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva Podgorica. Finansijska sredstva za izradu Rječnika obezbijeđena su u budžetu Ministarstva za ljudska i manjinska prava. Shodno obavezi definisanoj Akcionim planom za sprovođenje Strategije za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2012-2016 za 2015. godinu, Ministarstvo kulture je na sajtu objavilo Konkurs za najbolji istraživački prilog objavljen u medijima u 2015. godini, na temu „Socijalna integracija Roma u Crnoj Gori“. Jedna od redovnih aktivnosti Ministarstva za ljudska i manjinska prava je organizovanje okruglih stolova u saradnji sa nadležnim institucijama i civilnim sektorom. Shodno tome, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava kontinuirano radi edukacije na temu „Osnaživanje pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica za bavljenje politikom“. Ove edukativne aktivnosti izuzetno su važne s obzirom da podaci pokazuju da se pripadnice manjinskih naroda, prije svega romske i egipćanske, suočavaju sa višestrukom diskriminacijom, što je posljedica rodne pripadnosti i pripadnosti manjinskom narodu, odnosno manjinskoj nacionalnoj zajednici.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je tokom 2015. godine organizovalo niz aktivnosti, naročito u odnosu na pitanja suzbijanja ranih i prisilnih brakova među ovom populacijom. Ministarstvo je u skladu sa Akcionim planom za Poglavlje 23 i Akcionim planom za implementaciju Strategije za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2012-2016 za 2015. godinu, u skoro svim crnogorskim gradovima u kojima žive pripadnici romske i egipćanske populacije organizovalo edukacije roditelja, djece, romskih i egipćanskih aktivista/aktivistkinja, službenika/službenica državne uprave o zaštiti od nasilja u porodici i maloljetničkih prisilnih brakova među romskom populacijom. Ove aktivnosti su realizovane sa Ministarstvom unutrašnjih poslova odnosno Upravom policije i nevladinim

organizacijama, konkretno sa „Centrom za romske inicijative“, Nikšić, i to u sljedećim gradovima: Berane, Podgorica, Bar, Ulcinj, Kotor, Nikšić, Tivat, Budva, Herceg Novi i Bijelo Polje. U organizaciji Kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima i Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu u partnerstvu sa UNICEF-om, održana je inicijalna obuka za predstavnike organa za sprovođenje zakona na temu „Borba protiv trgovine djecom, dječijeg prosjačenja i prisilnih dječijih brakova“.

U raspravi su kroz pitanja i komentare učestvovali/e predsjednica i članica Odbora : Nada Drobnjak i mr Branka Tanasijević i samostalni savjetnik u Odjeljenju za unapređenje i zaštitu prava Roma i Egipćana u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava Sokolj Beganaj.

Nakon rasprave, predsjednica Odbora je konstatovala da je Odbor razmotrio Izvještaj o sprovođenju Strategije za poboljšanje položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2012-2016 za 2015. godinu i Strategiji za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana Crne Gore 2016-2020 sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2016. godinu, i da je tokom rasprave izrazio uvjerenje da će sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava saradivati u realizaciji pojedinih aktivnosti utvrđenih Akcionim planom za 2016. godinu.

Treća tačka - Nacrt akcionog plana za primjenu Rezolucije 1325 Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija – Žene, mir, bezbjednost u Crnoj Gori (2016-2017)

Predsjednica Odbora Nada Drobnjak saopštila je da je Rezolucija 1325 Savjeta bezbjednosti, usvojena 2000. godine, prva rezolucija UN koja se bavi pitanjima žena u sistemu bezbjednosti, a da bi je Savjet bezbjednosti ojačao usvojio je još sedam pratećih rezolucija na istu temu – Žene, mir, bezbjednost. I muškarci i žene treba da budu odgovorni za svoju bezbjednost, bezbjednost porodice, lokalne zajednice, države i regiona u kojem žive. Sve statistike pokazuju da je malo žena na mjestima odlučivanja, pogotovo u sistemu bezbjednosti, koji se još uvijek dominantno smatra sferom u kojoj muškarci treba da djeluju. Ova rezolucija ruši te barijere i njena primjena u Crnoj Gori je počela . Na primjeni Rezolucije 1325 Savjeta bezbjednosti UN - Žene, mir, bezbjednost i njoj pratećih rezolucija u Crnoj Gori su, do sada, aktivnosti realizovale državne institucije i nevladine organizacije.

Samostalna savjetnica u Direktoratu za ljudske resurse u Ministarstvu odbrane Radmila Đakonović informisala je člana/ice Odbora da je Ministarstvo odbrane na inicijativu NVO „Spes“, formiralo Međuresorsku radnu grupu, koja je pripremila Nacrt akcionog plana za implementaciju Rezolucije 1325 Savjeta bezbjednosti UN – Žene, mir i bezbjednost u Crnoj Gori (2016-2017.godine).

U organizaciji Ministarstva odbrane, u okviru Programa javne rasprave organizovani su, početkom jula t.g. okrugli stolovi u Podgorici, Bijelom Polju i Baru, na kojima je razmatran Nacrt akcionog plana, kojim su obuhvaćena tri ključna područja primjene Rezolucije 1325 i njoj pratećih rezolucija: povećanje učešća žena u odlučivanju i mirovnim procesima, zaštita žena i djevojaka u konfliktnim zonama i integracija rodne perspektive i rodno obrazovanja u mirovnim operacijama. U radu okruglih stolova učestvovali su predstavnici državnih organa, lokalne samouprave, nevladinih organizacija i lokalne samouprave. Ministarstvo odbrane implementira politiku rodne ravnopravnosti i Rezoluciju 1325 Savjeta bezbjednosti UN kroz realizaciju mjera koje su utvrđene u Planu aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti (PAPRR) - Program sprovođenja za period 2013 - 2014. i 2015 - 2016.godina, na regionalnom nivou, kroz realizaciju regionalnih projekata i u okviru PAPRR programa vojne saradnje koji Ministarstvo odbrane i Vojska Crne Gore sprovode u okviru evroatlantskih integracija, kroz posebno definisan partnerski cilj – rodne perspektive. U Instrukciji za obuku Vojske Crne Gore, kao ključnom dokumentu za obuku pripadnika Vojske, uvrštena je obuka svih pripadnika/ca Vojske iz oblasti rodne ravnopravnosti i Rezolucije 1325 Savjeta bezbjednosti UN, kao i u programima obuke pripadnika/ca koji idu u mirovne misije u inostranstvu, i u programima obuka na osnovnim oficirskim i podoficirskim kursevima. Oficirke Vojske Crne Gore uspješno pohađaju kratke specijalističke kurseve na Univerzitetu Cranfield u Velikoj Britaniji, s ciljem ojačavanja znanja i vještina i profesionalnog razvoja. Vojska Crne Gore je kroz regionalnu saradnju dobila tim od šest regionalnih trenera za rodnu ravnopravnost u vojnim operacijama, koji su nosioci aktivnosti na podizanju svijesti o rodnoj ravnopravnosti po dubini u jedinicama Vojske Crne Gore. Regionalni treneri Vojske Crne Gore su ušli u roster Regionalne platforme za reformu sektora bezbjednosti (RSSRP), koju je u saradnji sa državama Jugoistočne Evrope kreirao UNDP/SEESAC, i učestvovali su, u saradnji sa Nordijskim centrom za rod u

vojnim operacijama, kao treneri u obuci trenera za rodnu ravnopravnost pripadnika/ca iz oružanih snaga Gruzije, Srbije, BiH, Makedonije i Velike Britanije, s ciljem pripreme i osposobljavanja instruktora i trenera iz oružanih snaga ovih država da uspješno planiraju, izvedu i ocijene obuku, trening ili vježbu u kojoj je integrisana rodna perspektiva. Budžetom Ministarstva odbrane za 2016.godinu, za realizaciju aktivnosti iz oblasti rodne ravnopravnosti u Ministarstvu odbrane i Vojsci Crne Gore opredijeljena su finansijska sredstva u visini od 8.000,00 €. Polazeći od navedenog, a u skladu sa utvrđenim nadležnostima i organizacijom, kao i obavezama u vezi sa evroatlantskim integracijama Crne Gore, Ministarstvo odbrane će nastaviti da radi na implementaciji politike rodne ravnopravnosti i Rezolucije 1325 Savjeta bezbjednosti UN, odnosno na realizaciju aktivnosti koje će biti usmjerene na donošenje Akcionog plana za primjenu Rezolucije 1325 SB UN – Žene, mir i bezbjednost (2016.-2017), s ciljem integrisanja pitanja rodne ravnopravnosti u procese reforme sektora odbrane i na svim nivoima na kojima se donose odluke, kreira i sprovodi politika.

Predsjednica Odbora je konstatovala da je Odbor podržao donošenje Akcionog plana za primjenu Rezolucije 1325 SB UN – Žene, mir, bezbjednost u Crnoj Gori (2016 -2017) i da mišljenja i sugestije iskazana tokom javne rasprave, mogu doprinijeti poboljšanju teksta, i da je izrazio uvjerenje da će sa Ministarstvom odbrane saradivati u realizaciji pojedinih aktivnosti utvrđenih Akcionim planom. .

Četvrta tačka - Tekuća pitanja

U okviru ove tačke dnevnog reda predsjednica je informisala Odbor da je u okviru Programa javne rasprave o Nacrtu akcionog plana za implementaciju Rezolucije 1325 SB UN – Žene, mir i bezbjednost u Crnoj Gori (2016-2017), učestvovala u radu dva okrugla stola (Podgorica i Bijelo Polje).

Sjednica je završena u 11 sati .

SEKRETARKA ODBORA
Snežana Grupković,s.r.

PREDSJEDNICA ODBORA
Nada Drobnjak,s.r.